

Η μαντάμ των Σέρβων Ειρήνη Σαββίδου

– «Σε παρακαλώ, μητέρα, ξανασκέψου το».

– «Δε γίνεται παιδί μου, σκέψου μόνο πόσοι άνθρωποι μας έχουν ανάγκη».

Η μαντάμ Χάρλεϋ ήταν σίγουρη για την απόφαση που πήρε. Δεν ήταν καιρός για υποχωρήσεις.

– «Καλά... βλέπω πως δεν μπορώ να σε μεταπείσω. Θα έρθω όμως μαζί σου!»

– «Μα, Ίντιθ...»

– «Δεν ακούω κουβέντα! Εγώ σεβάστηκα την απόφασή σου και σου ζητάω να σεβαστείς εσύ τη δική μου».

– «Εντάξει, όμως να ξέρεις ότι δεν θα είναι εύκολα τα πράγματα...».

– «Το ξέρω, μητέρα».

Καθώς το τρένο μετέφερε τους επιβάτες στα πολυπαθή Βαλκάνια, η Αγγλίδα νοσοκόμα ταξίδευε νοερά χρόνια πίσω, όταν, μικρή ακόμα, σήκωσε το ανάστημά της, υποστηρίζοντας με σθένος την απόφασή της να ακολουθήσει το επάγγελμα της νοσοκόμας.

Γεννήθηκε στο Κεντ της Αγγλίας, στις 3 Μαΐου του 1855. Από μικρή ήθελε να γίνει νοσοκόμα. Το επάγγελμα δεχόταν περιφρόνηση. Οι προκαταλήψεις και ο ρατσισμός στα ανδροκρατούμενα εκείνα χρόνια, έκαναν το έργο της ακόμη πιο δύσκολο. Οι γονείς της την αποκλήρωσαν. Πέρασε δυσκολίες μέχρι να γίνει μια πετυχημένη νοσοκόμα που να την εκτιμούν και να την σέβονται, καθώς πολλοί την κατηγορούσαν για τον τρόπο με τον οποίον έγινε μια απ' τις σπουδαιότερες νοσοκόμες. Μην μπορώντας να δεχτεί τις άδικες κατηγορίες, έγινε εξέχον μέλος ενός κινήματος για σουφραζέτες, καταδικάζοντας την άδικη στάση προς το φύλο της. Απέκτησε μια εξάισια κόρη, την Ίντιθ, η οποία ακολούθησε το παράδειγμά της.

Αυτά σκεφτόταν η μαντάμ Χάρλεϋ κατά τη διάρκεια του ταξιδιού προς την Ελλάδα. Είχε υπηρετήσει στη Γαλλία όπου της απονεμήθηκε Ο σταυρός του πολέμου και είχε μεγάλη εμπειρία σε εμπόλεμες ζώνες.

Μόλις έφτασαν στο Αρχηγείο της Κυβέρνησης, περίμεναν τον στρατηγό Σαρρέιγ να τις δώσει οδηγίες. Έπειτα από αρκετή ώρα καθυστέρησης και αγωνίας, εμφανίστηκε.

– «Με συγχωρείτε που άργησα, αλλά... πού είναι ο λοχαγός Τζόουνς;».

– «Όπως βλέπετε, στρατηγέ, δεν υπάρχει λοχαγός, αλλά δυο εθελόντριες νοσοκόμες, οι οποίες θα παραβλέψουν για πρώτη και τελευταία φορά την αδικαιολόγητη καθυστέρησή σας.».

– «Εσείς ποια είστε, κυρία μου;».

– «Είμαστε οι νοσοκόμες μαντάμ Χάρλεϋ και μισ Ίντιθ Χάρλεϋ. Το γαλλικό προξενείο έπρεπε να σας είχε ενημερώσει.».

– «Α! ναι σωστά. Ξέρετε... δε χρειαζόμαστε νοσοκόμες, αλλά στρατιώτες.».

– «Για να χρειάζεστε στρατιώτες, άρα έχετε χάσει πολλούς! Για να μην συνεχιστεί αυτό, χρειάζεστε νοσοκόμες διότι, προφανώς, το προσωπικό δεν είναι επαρκές.».

– «Ναι, αλλά...»

– «Δεν έχει “αλλά”, κύριε, ούτε άλλες καθυστερήσεις. Στον πόλεμο χρειάζεται εντιμότητα και σβελτάδα. Γι' αυτό, πείτε μας την πρώτη αποστολή.».

– «Μάλιστα... Λοιπόν αρχίστε να μοιράζετε τροφή στα παιδιά. Μετά, βλέπουμε.».

- _ «Ωραία...»
- _ «Αλλιώς το περίμενα... δηλαδή κάναμε ολόκληρο ταξίδι, για να μοιράζουμε μόνο τροφή;», εκμυστηρεύτηκε απογοητευμένη η Ίντιθ.
- _ «Ποιος είπε ότι θα μοιράζουμε μόνο τροφή;».
- _ «Μα... ο στρατηγός πριν λίγο.».
- _ «Πρώτον, είπε για αρχή και τελείωσε με τη φράση μετά βλέπουμε. Δεύτερον, το να μοιράζεις τροφή σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη, δεν είναι τόσο απλό, είναι μια πολύ σημαντική δουλειά. Τρίτον, με ξέρεις να υπακούω πολλές φορές ανωτέρους μου;».
- _ «Όχι...».
- _ «Ίντιθ... είναι ξεκάθαρο πως αυτός ο άνθρωπος περιφρονεί τις γυναίκες και το επάγγελμά μας. Θα το αφήσουμε εμείς να περάσει αυτό έτσι;».
- Η Ίντιθ, κούνησε αρνητικά το κεφάλι της βλέποντας αποφασισμένη τη μητέρα της.
- _ «Ωραία...».

Φτάνοντας στο κεντρικό νοσοκομείο του Μοναστηριού, ήρθαν αντιμέτωπες με την αθλιότητα και την απογοήτευση. Ασθενείς να περιμένουν έξω στα μάρμαρα, για να μπουν στο νοσοκομείο, χωρίς περιποίηση, ενώ οι νοσοκόμες... ζήτημα να ήταν πέντε.

Ζήτησαν να μιλήσουν στη διεύθυνση του νοσοκομείου. Η Ίντιθ εξεπλάγην μόλις είδε μια από τις πιο κορυφαίες νοσοκόμες της Αμερικής.

- _ «Μαρί-Λουίζ Μάθιους;», αναφώνησε με έκπληξη.
- Η μαντάμ Χάρλεϋ κοίταξε με απορία την κόρη της.
- _ «Μητέρα, από εδώ η μισ Μαρί-Λουίζ Μάθιους, μια απ' τις σπουδαιότερες Αμερικανίδες νοσοκόμες και ιεραποστόλους, επικεφαλής της Γυναικείας Αμερικανικής Σχολής.».
- _ «Χάρηκα, μισ Μάθιους, είμαι η μαντάμ Χάρλεϋ, αδελφή του Φίλντ-Μάρσαλ σερ Τζον Φρεντς των βρετανικών δυνάμεων στη Γαλλία».
- _ «Χάρηκα. Έχω ενημερωθεί για σας».
- _ «Μμμ... παράξενο. Ο στρατηγός Σαρρέιγ δε φάνηκε να γνωρίζει...».
- _ «Ναι... βλέπετε, άνθρωποι σαν κι αυτόν, θεωρούν πως μια γυναίκα δεν μπορεί να τελέσει ιατρικά καθήκοντα, πως είναι δουλειά για άντρες. Μη νομίζετε πως έγινα εύκολα διευθύντρια αυτού του νοσοκομείου. Αλλά, βλέπετε... δεν συνηθίζω να ακολουθώ τους ανώτερους μου σε τέτοιου είδους παραλογισμούς».
- _ «Νομίζω, μισ Μάθιους, πως θα συνεργαστούμε τέλεια οι δυο μας».

Πράγματι, έτσι έγινε. Μάλιστα η μαντάμ Χάρλεϋ, εγκαινίασε μια μηχανοκίνητη μονάδα ασθενοφόρων, για να μπορούν οι ασθενείς να έρχονται πιο γρήγορα και με ασφάλεια στο νοσοκομείο. Η μονάδα λειτουργούσε στην πρώτη γραμμή, συλλέγοντας τραυματισμένους Σέρβους.

Ήταν 7 Μαρτίου του 1917. Οι πυροβολισμοί και οι επιθέσεις εκείνη τη μέρα ήταν συχνοί. Η μισ Μάθιους, είχε προσκαλέσει σε τσάι τη μαντάμ Χάρλεϋ και την κόρη της. Παρόλα αυτά, παρέβλεψαν να κατεβούν στις κάτω σκάλες, για να προστατευθούν.

Την ώρα που έπιναν το τσάι τους, μια βόμβα έπεσε κοντά τους, με αποτέλεσμα να σπάσουν τα τζάμια και ένα κομμάτι γυαλί να εκτοξευθεί και να τραυματίσει σοβαρά τη μαντάμ Χάρλεϋ. Το ατρόμητο και ακλόνητο, μέχρι εκείνη τη στιγμή, σώμα της κυρίας που έσωσε χίλιες ζωές, έπεσε κάτω. Το αίμα έτρεχε απ' το κεφάλι της, το σώμα της είχε σκληρύνει και το πρόσωπό της ήταν λευκό.

Η μισ Μάθιους αμέσως έτρεξε στην κυβέρνηση, να ζητήσει ασθενοφόρο αλλά, λόγω των επιθέσεων, το ασθενοφόρο καθυστέρησε. Η μαντάμ Χάρλεϋ μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, όμως καθώς την έβαζαν στο χειρουργικό κρεβάτι, πέθανε.

Η μισ Μάθιου κατηγορούσε τον εαυτό της, επειδή την είχε προσκαλέσει για τσάι.

_ «Αγαπητή μισ Μάθιους, δε φταίτε εσείς», την παρηγόρησε η Ίντιθ. «Γνωρίζαμε τον κίνδυνο όταν πρωτοήρθαμε εδώ. Ημασταν προετοιμασμένες για κάτι τέτοιο, αλλά θέλαμε να φροντίσουμε τους ανθρώπους. Ο Θεός θέλησε λίγο γυαλί να τελειώσει την ωφέλιμη ζωή της».

Η μαντάμ Χάρλεϋ, φαινόταν γαλήνια ακόμα και νεκρή.

Ο στρατηγός Σαρρέιγ στη Θεσσαλονίκη οργάνωσε κηδεία με στρατιωτικές τιμές. Παρόντες ήταν ο πρίγκιπας Γεώργιος της Σερβίας, ο στρατηγός Μιλν, ο διοικητής των βρετανικών δυνάμεων...

Τελικά, όλοι αυτοί οι τρανοί και δυνατοί άντρες έπρεπε να χάσουν κάτι πολύτιμο για να το εκτιμήσουν· μια νοσοκόμα που τότε θεωρούταν κάτι τελείως ασήμαντο. Όμως αυτό που είπε η μαντάμ Χάρλεϋ, το έκανε. Απέδειξε ότι το επάγγελμα της νοσοκόμας είναι πιο δύσκολο και πιο σημαντικό από όσο νομίζουν οι άλλοι, καθώς και ότι μια γυναίκα μπορεί να ασχοληθεί με όποιο επάγγελμα θέλει και να το εκτελέσει με θρίαμβο και επιτυχία.